

Socialförsäkringsutskottets verksamhet riksmötet 2019/20

Utskottets ämnesområden

Socialförsäkringsutskottet bereder ärenden om socialförsäkring med anslutande bidragssystem. Utskottet bereder också ärenden om svenskt medborgarskap samt asyl- och migrationsfrågor.

Till utskottets beredningsområde hör ärenden som rör anslag inom utgiftsområdena 8 Migration, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn. Till utskottets beredningsområde hör också ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Utskottets sammansättning

Inledning

Under riksmötet 2019/20 hade utskottet den sammansättning som framgår nedan. Fem av ledamöterna tillhörde Socialdemokraterna, fyra Moderaterna, tre Sverigedemokraterna, en Centerpartiet, en Vänsterpartiet, en Kristdemokraterna, en Liberalerna och en Miljöpartiet. Ordförande i utskottet var Maria Malmer Stenergard (M). Vice ordförande var Rikard Larsson (S).

Med anledning av covid-19-pandemin våren 2020 kom gruppledarna överens om att bara 55 ledamöter skulle vara på plats vid omröstning i kammaren, men alla ledamöter var även fortsättningsvis i tjänst. För att klara utskottsarbetet under pandemin utökades därför antalet suppleantplatser i utskotten med över 300, och därefter valdes samma antal extra suppleanter in i respektive utskott. Därigenom fick i princip alla ledamöter möjlighet att tjänstgöra i alla utskott.

Ledamöter

Maria Malmer Stenergard (M), ordförande

Rikard Larsson (S), vice ordförande

Carina Ohlsson (S)

Katarina Brännström (M)

Paula Bieler (SD) t.o.m. 2020-02-28

Linda Lindberg (SD) fr.o.m. 2020-06-08

Teresa Carvalho (S) tjl. t.o.m. 2019-11-30

Solveig Zander (C)

Nooshi Dadgostar (V) tjl. t.o.m. 2020-02-29

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Julia Kronlid (SD)

Emilia Töyrä (S) fr.o.m. 2020-03-18

Kadir Kasirga (S) t.o.m. 2020-03-08

Hans Eklind (KD)

Björn Petersson (S)

Bengt Eliasson (L) fr.o.m. 2019-10-25

Barbro Westerholm (L) t.o.m. 2019-10-25

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Mats Berglund (MP)

Arin Karapet (M)

Suppleanter

Mattias Vepsä (S) fr.o.m. 2020-03-18

Emilia Töyrä (S) t.o.m. 2020-03-18, tjl. t.o.m. 2019-11-30

Ann-Sofie Alm (M)

Marianne Pettersson (S)

Fredrik Schulte (M)

Jennie Åfeldt (SD)

Paula Holmqvist (S)

Jonny Cato (C)

Christina Høj Larsen (V)

Ellen Juntti (M)

Linda Lindberg (SD) t.o.m. 2020-06-08

Åsa Karlsson (S)

Pia Steensland (KD)

Dag Larsson (S)

Fredrik Malm (L)

Lars Andersson (SD)

Karolina Skog (MP)

Erik Ottoson (M)

Clara Aranda (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Mats Persson (L)

Barbro Westerholm (L) fr.o.m. 2019-11-07

Martina Johansson (C)

Ciczie Weidby (V)

Andreas Carlson (KD) fr.o.m. 2020-03-19

Sofia Damm (KD)

Rasmus Ling (MP) tjl. fr.o.m. 2020-05-04

Annika Hirvonen Falk (MP) fr.o.m. 2020-02-04

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Johanna Jönsson (C)

Roza Güclü Hedin (S)

Ida Gabrielsson (V)

Extrasuppleanter

Erica Nådin (S), ersatte Teresa Carvalho (S) t.o.m. 2019-11-30

Hannah Bergstedt (S), ersatte Emilia Töyrä (S) t.o.m. 2019-11-30

Kansli

Utskottet biträdades av ett kansli bestående av

Kari Hasselberg, kanslichef

Maria Norberg, föredragande

Sven Bergqvist, föredragande

Madeleine Öhberg, föredragande

Kerstin Stridsberg, föredragande t.o.m. 2020-05-31

Finn Hultin, föredragande fr.o.m. 2020-03-01

Johan Eriksson, utskottshandläggare, föräldraledig t.o.m. 2020-01-06

Anita Hammar, utskottsassistent

Under hösten 2019 biträdades kansliet av Sanna Helsing, utskottshandläggare CU.

Utskottets verksamhet

Inledning

Under riksmötet höll utskottet 40 sammanträden. Sammanträdestiden uppgick till 33 timmar och 35 minuter. Utskottet behandlade under sammanträdena 13 propositioner, tre regeringsskrivelser och ca 670 motionsyrkanden. Utskottet lämnade 24 betänkanden till kammaren. Vidare lämnade utskottet fyra yttranden till andra utskott. Utskottet föreslog två tillkännagivanden till regeringen, varav ett med stöd av riksdagens initiativrätt.

Spridningen av covid-19 medförde en extraordinär situation för samhället. Som redovisats ovan enades samtliga riksdagspartier i mars 2020 om att genomföra förändringar i riksdagens arbetssätt som innebar att endast 55 ledamöter deltog i beslut i riksdagens kammare. Samtliga ledamöter var även fortsättningsvis i tjänst, om än delvis i andra former än vanligt. Utskottets arbete påverkades genom att färre ledamöter än vanligt var på plats i riksdagen. Sammanträden kunde därför inte genomföras enbart med deltagande av utskottets ordinarie ledamöter och suppleanter. För att hantera den uppkomna situationen utökades, som redovisats ovan, antalet suppleanter i utskotten. Delar av utskottsverksamheten som gällde vissa beslut och justeringar koncentrerades till i huvudsak torsdagar. Andra delar av utskottsverksamheten bedrevs med flera ledamöter och suppleanter uppkopplade per telefon eller via videolänk.

Av utskottets totala antal sammanträden under riksmötet hölls 12 med möjlighet till uppkoppling. Sammanträdena med möjlighet till uppkoppling innehöll huvudsakligen informationspunkter och olika beredningsfrågor.

Den 17 juni 2020 trädde en ny bestämmelse i riksdagsordningen i kraft (tilläggsbestämmelse 7.16.1) som innebär att riksdagen eller talmannen får besluta om att deltagande på distans vid utskottssammanträden får medges om det finns synnerliga skäl för distansdeltagande. Samma dag beslutade kammaren att det fanns sådana synnerliga skäl som innebar att utskottssammanträden på distans fick medges. Utskottet hade sitt sista sammanträde för riksmötet den 9 juni 2020, och frågan om att medge sammanträden på distans blev därför inte aktuell för utskottet.

Ett stort antal av informationstillfällena under den senare delen av riksmötet handlade om effekter av och åtgärder med anledning av det nya coronaviruset. Vid sex dagordningspunkter som gällde information medverkade regeringen eller en myndighet på distans.

Verksamheten bestod även av arbete med EU-frågor, utvärdering och uppföljning samt forsknings- och framtidsfrågor. När det gäller EU-arbetet hade utskottet bl.a. överläggningar med regeringen i frågor inom utskottets beredningsområde. Utskottets ledamöter gjorde två utrikesresor. Mot bakgrund av den extraordinära situation som spridningen av covid-19 medförde ställde dock utskottet in alla planerade resor och besök fr.o.m. mars 2020.

Betänkanden

Sammanlagt lämnade utskottet 24 betänkanden. Nedan redovisas kortfattat de frågor som behandlades och utskottets ställningstaganden i dessa ärenden.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning (SfU1)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1) inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning och ca 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 10 som uppgick till ca 96 miljarder kronor. Därmed avstyrkte utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrkte också regeringens lagförslag om att införa en lagstadgad skyldighet för regionerna att erbjuda koordineringsinsatser till sjukskrivna patienter. Lagförslagen föreslogs träda i kraft den 1 februari 2020. Därutöver tillstyrktes även regeringens förslag om bemyndigande om ekonomiska åtaganden.

Utskottet avstyrkte samtliga motioner.

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstod från ställningstagande i anslagsbeslutet och redovisade i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

I betänkandet fanns fyra särskilda yttranden (M, SD, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom (SfU2)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1) inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom. Utskottet behandlade även tio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 som gällde anslagen eller anslutande frågor.

Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 11 som uppgick till ca 36,5 miljarder kronor. Därmed avstyrkte utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrkte också regeringens förslag om bemyndigande om ekonomiska åtaganden.

Utskottet avstyrkte samtliga motioner.

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstod från ställningstagande i anslagsbeslutet och redovisade i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

I betänkandet fanns fyra särskilda yttranden (M, SD, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (SfU3)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1) inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn och ca 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 12 som uppgick till drygt 101 miljarder kronor. Därmed avstyrkte utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrkte också regeringens förslag om ändring i socialförsäkringsbalken som innebar att efterlevandestöd inte lämnas för längre tid tillbaka än en månad mot tidigare sex månader. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2020.

Utskottet avstyrkte samtliga motioner.

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstod från ställningstagande i anslagsbeslutet och redovisade i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

I betänkandet fanns fyra särskilda yttranden (M, SD, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Utgiftsområde 8 Migration (SfU4)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1) inom utgiftsområde 8 Migration och elva motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20 som påverkade anslagen inom utgiftsområdet för 2020.

Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 8 som uppgick till drygt 11,4 miljarder kronor. Därmed avstyrkte utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrkte också regeringens förslag till bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

Utskottet avstyrkte samtliga motioner.

Ledamöterna från Moderaterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstod från ställningstagande i anslagsbeslutet och redovisade i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

I betänkandet fanns en reservation (SD) och tre särskilda yttranden (M, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv (SfU5)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:133 En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv och tre yrkanden i följdmotioner.

I propositionen lämnades förslag om höjda åldersgränser i pensionssystemet. Förslagen innebar bl.a. införandet av ett nytt åldersbegrepp benämnt riktålder med syftet att på sikt styra de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem samt höja åldersgränsen när inkomstgrundad ålderspension kan lämnas från 61 till 62 år. Vidare föreslogs vissa anpassningar till höjningen av åldersgränsen för rätten att kvarstå i anställning till 68 år fr.o.m. år 2020.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 december 2019 respektive den 1 januari 2020 med vissa övergångsbestämmelser.

Utskottet tillstyrkte förslagen i propositionen.

I betänkandet fanns två reservationer (SD, V).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Ytterligare fortsatt utbetalning av garantipension (SfU6)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:131 Ytterligare fortsatt utbetalning av garantipension inom EES och Schweiz samt inom Förenade kungariket.

I propositionen lämnades förslag om förlängning av en tillfällig reglering enligt vilken garantipension och garantipension till omställningspension kan betalas ut till personer inom EES och i Schweiz till utgången av 2019. Enligt förslaget ska dessa förmåner kunna fortsätta betalas ut till utgången av 2020. Vidare föreslogs att garantipension och garantipension till omställningspension ska fortsätta betalas ut till personer i Förenade kungariket efter det att landet lämnat EU med ett utträdesavtal, vilket ska gälla under 2020.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 31 december 2019 och den 1 januari 2020.

Utskottet tillstyrkte förslagen i propositionen.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Förbättrat grundskydd för pensionärer (SfU7)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:134 Förbättrat grundskydd för pensionärer och tre yrkanden i följdmotioner.

I propositionen lämnades förslag om att förbättra grundskyddet för de pensionärer som har det sämst ställt ekonomiskt. Förslagen innebär bl.a. att grundnivån i garantipensionen höjs med 200 kronor per månad för alla med garantipension, bostadskostnadstaket i bostadstillägget till pensionärer höjs från 5 600 kronor till 7 000 kronor per månad, en likabehandling av inkomster som kommer från eget arbete införs vid beräkning av bostadstillägg till pensionärer och att det införs ett fribelopp för arbetsinkomster i äldreförsörjningsstödet om 24 000 kronor per år.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 december 2019.

Utskottet tillstyrkte förslagen i propositionen.

I betänkandet fanns två reservationer (V) ett särskilt yttrande (SD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Ett starkare skydd för välfärdssystemen (SfU8)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2018/19:132 Ett starkare skydd för välfärdssystemen och fyra yrkanden i följdmotioner.

I propositionen lämnades förslag om att utvärdera bidragsbrottslagens tillämpningsområde på ett sådant sätt att även t.ex. tandvårdsstöd och assistansersättning omfattas. Vidare lämnades förslag t.ex. om att skärpa lagstiftningen för grovt bidragsbrott.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2020.

Utskottet tillstyrkte, med en mindre rättelse, förslagen i propositionen.

I betänkandet fanns fyra reservationer (M, SD, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Riksrevisionens rapport om bostadsbidrag och trångboddhet (SfU9)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2019/20:4 Riksrevisionens rapport om bostadsbidrag och trångboddhet och ett yrkande i en följdmotion.

Regeringen som anser att rapporten bidragit med viktig kunskap har bl.a. gett en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av reglerna för bostadsbidrag och underhållsstöd.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga skrivelsen till handlingarna.

I betänkandet fanns en reservation (SD, C, L).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning (SfU10)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:9 Nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning, fem yrkanden i en följdmotion och elva yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

I propositionen lämnades förslag om att införa nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning samt om uppehållstillstånd för att söka arbete eller starta näringsverksamhet i Sverige efter slutförd forskning eller slutförda studier. Vidare föreslogs nya regler om uppehållstillstånd för praktik med anknytning till högre utbildning, volontärarbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst och au pair-arbete.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2020.

Utskottet tillstyrkte förslagen i propositionen.

I betänkandet fanns tre reservationer (M, SD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande (SfU11)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:10 Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande, fyra yrkanden i följdmotioner och tio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

I propositionen lämnades förslag om att asylsökandes möjligheter att bo i eget boende ska begränsas i vissa områden. Syftet med förslaget var att asylsökande i fler fall ska välja att bo i områden där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande och att de negativa sociala konsekvenserna av att asylsökande väljer eget boende ska minska.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2020.

Utskottet tillstyrkte förslagen i propositionen.

I betänkandet fanns två reservationer (M, SD, V, KD) och ett särskilt yttrande (M).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat EU (SfU12)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:26 Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen.

Regeringen föreslår att ändringarna endast ska gälla om Storbritannien lämnar EU utan att ett utträdesavtal har börjat gälla och innebär bl.a. att svenska sociala trygghetsförmåner ska fortsätta att utbetalas till privatpersoner som är bosatta i Storbritannien under en övergångstid efter att Storbritannien har lämnat EU. Vidare ska privatpersoner även kunna få ersättning för vårdkostnader som har uppkommit i Storbritannien under samma övergångstid.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2020.

Utskottet tillstyrkte förslagen i propositionen.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Riksrevisionens rapport om jämställd sjukfrånvaro (SfU13)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2019/20:50 Riksrevisionens rapport om jämställd sjukfrånvaro, sju yrkanden i följdmotioner och tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Enligt regeringens bedömning med anledning av rapporten är det svårt att dra en skarp gräns mellan osakliga och sakliga skillnader i läkarnas bedömning av patientens behov av sjukskrivning. Svårigheterna med att fastställa arbetsförmåga är särskilt tydliga vid psykisk ohälsa. Oavsett vilka skillnader i sjukfrånvaro mellan män och kvinnor som ska betecknas som osakliga instämmer regeringen i att osäkerheten i bedömningen av arbetsförmåga behöver minska. Regeringen bedömer att detta bäst uppnås genom de åtgärder som nu vidtas, bl.a. genom Socialstyrelsens och Försäkringskassans åtaganden inom ramen för det s.k. dialoguppdraget.

Utskottet föreslog med anledning av tre yrkanden i följdmotioner att riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen, i enlighet med vad Riksrevisionen rekommenderat, dels bör ge Försäkringskassan i uppdrag att följa upp läkarintygsskrivande, dels bör tillsätta en utredning i syfte att motverka osakliga könsskillnader i sjukfrånvaro. Utskottet föreslog att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden och lägger skrivelsen till handlingarna.

I betänkandet fanns fyra reservationer (S, SD, C, V, L, MP).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Riksrevisionens rapport om mörkertal inom bostadstillägget (SfU14)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2019/20:54 Riksrevisionens rapport om mörkertal inom bostadstillägget, tre yrkanden i följdmotioner och ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2019/20. Regeringen anser som Riksrevisionen att mörkertalet inom bostadstillägget, dvs. antalet berättigade som inte ansöker, är högt och att det förstärker den ekonomiska utsattheten bland försäkrade med sjuk- och aktivitetsersättning och ålderspensionärer och att ett minskat mörkertal är en fördelningspolitiskt träffsäker åtgärd. När det gäller Riksrevisionens rekommendation att utvidga den s.k. direktåtkomsten till Skatteverkets beskattningsdatabas till att även avse bostadstillägg hos Försäkringskassan bedömer regeringen att det inte påverkar mörkertalet och att detta innebär övervägande nackdelar för individen. I enlighet med rekommendationerna överväger regeringen att ge Försäkringskassan i uppdrag att återkommande skatta mörkertalets omfattning inom bostadstillägget samt redogöra för vilka åtgärder som har genomförts för att minska risken för mörkertal.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga skrivelsen till handlingarna.

I betänkandet fanns två reservationer (SD, L) och ett särskilt yttrande (V).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling (SfU15)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:68 Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling, två yrkanden i följdmotioner och nio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Regeringen föreslår att taket för avdraget höjs från 230 000 kronor till 450 000 kronor per månad för samtliga personer som arbetar med forskning och utveckling hos en och samma arbetsgivare. Den allmänna löneavgiften ska också sänkas med 10 procentenheter för gruppen.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 april 2020 och tillämpas på ersättning som utges efter den 31 mars 2020.

Utskottet tillstyrkte förslagen i propositionen.

I betänkandet fanns fem reservationer (SD, C, V, KD) och ett särskilt yttrande (M).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Medborgarskap (SfU16)

I betänkandet behandlade utskottet ca 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Motionerna tog bl.a. upp frågor om språk- och samhällskunskapstester och egen försörjning som villkor för svenskt medborgarskap och förlängning av tiden för hemvist.

Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns åtta reservationer (M, SD, KD, L).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Socialförsäkringsfrågor (SfU17)

I betänkandet behandlade utskottet ca 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Motionerna tog bl.a. upp frågor om trygghetssystem för företagare och studerande, sjukförsäkringen och rehabiliteringskedjan, aktivitets- och sjukersättning samt arbetsskadeersättning.

Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns 36 reservationer (M, SD, C, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Ekonomisk familjepolitik (SfU18)

I betänkandet behandlade utskottet ett sjuttiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Motionerna tog bl.a. upp frågor om barnbidrag, föräldrapenning, underhållsstöd och bostadsbidrag.

Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns 22 reservationer (M, SD, C, KD, L).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Pensioner (SfU19)

I betänkandet behandlade utskottet ca 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Motionerna tog bl.a. upp frågor om inkomstgrundad ålderspension, garantipension, bostadstillägg och efterlevandepension.

Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns sex reservationer (SD, C, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Migration och asylpolitik (SfU20)

I betänkandet behandlade utskottet ca 210 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Motionerna tog upp frågor om bl.a. svensk migrationspolitik, fri rörlighet för EU-medborgare och samarbetet inom EU på asyl- och migrationsområdet, asylprocessen, mottagande av asylsökande, verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut samt utvisning på grund av brott.

Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns 41 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och tre särskilda yttranden (M, KD, V).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Anhöriginvandring (SfU21)

I betänkandet behandlade utskottet 18 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 om bl.a. uppehållstillstånd för make och sambo, uppskjuten invandringsprövning och försörjningskrav vid anhöriginvandring.

Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns tre reservationer (SD, KD) och tre särskilda yttranden (M, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Arbetskraftsinvandring (SfU22)

I betänkandet behandlade utskottet ett femtiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 om bl.a. högkvalificerad arbetskraft, behovsprövning av arbetskraftsinvandring, villkor för arbetstillstånd, handläggnings- tider och åtgärder mot missbruk av regler.

Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns nio reservationer (M, SD, KD, L) och tre särskilda yttranden (C, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Några frågor om rehabiliteringsersättning och vårdbidrag (SfU23)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:126 Några frågor om rehabiliteringsersättning och vårdbidrag.

I propositionen lämnades förslag om att en försäkrad som på grund av sjukdom är tillfälligt förhindrad att delta i en arbetslivsinriktad rehabilitering kan behålla rehabiliteringsersättningen under högst 30 kalenderdagar i följd. Vidare föreslogs att Försäkringskassans möjlighet att besluta om att ett beslut om förmånen vårdbidrag, vilken har avskaffats och ersatts av omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning, under en övergångsperiod fortsatt ska kunna gälla.

De nya reglerna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2019.

Utskottet tillstyrkte förslagen i propositionen.
Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Nya direktiv till utredningen om arbetskraftsinvandring (SfU25)

I betänkandet behandlade utskottet nio motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Utskottet föreslog, med stöd av riksdagens initiativrätt i 9 kap. 16 § första stycket riksdagsordningen, att riksdagen ger regeringen till känna att nya direktiv för utredningen om arbetskraftsinvandring ska beslutas senast den 1 maj 2020. Regeringen har nyligen beslutat om direktiv för en utredning om åtgärder för att attrahera internationell kompetens och motverka utnyttjande av arbetskraftsinvandrare (dir. 2020:8). Uppdraget ska även omfatta att lämna författningsförslag dels i syfte att de s.k. kompetensutvisningarna, dvs. utvisningar som sker på grund av brister eller avvikelser som är försumbara och ursäktliga, ska upphöra, dels om skärpta straff för arbetsgivare som utnyttjar systemet med arbetskraftsinvandring och rätt till skadestånd för arbetstagare som utnyttjats. Vidare bör utredningen vid behov föreslå en ny brottsrubricering. Slutligen ska utredaren lägga fram förslag på en ordning där själva anställningskontraktet ska bifogas vid ansökan till Migrationsverket.

Utskottet tillstyrkte förslaget om nya direktiv till utredningen om arbetskraftsinvandring och avstyrkte samtliga motioner.

I betänkandet fanns en reservation (S, C, L, MP) och fyra särskilda yttranden (M, SD, V, KD).

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Yttranden till andra utskott

Utskottet lämnade följande yttranden:

- 2019/20:SfU1y till finansutskottet över utgiftsramar för utgiftsområdena 8 och 10–12
- 2019/20:SfU2y till konstitutionsutskottet över riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen
- 2019/20:SfU3y till finansutskottet om stöd till kommunsektorn
- 2019/20:SfU4y till utrikesutskottet om EU-kommissionens arbetsprogram för 2020.

EU-frågor

Utskottet har under riksmötet fortsatt att följa och handlägga EU-frågor inom sitt beredningsområde. Samarbetet inom EU berör utskottet dels i fråga om det socialpolitiska området, dels vad gäller det asyl- och migrationspolitiska området.

Utskottet har under riksmötet haft en överläggning med regeringen om de strategiska riktlinjerna för RIF-området. Därutöver har utskottet fått information om EU-frågor av berörda departement.

Överläggningar

Den 3 mars 2020 överlade utskottet med regeringen, statssekreterare Lars Westbratt, Justitiedepartementet, om förslag till strategiska riktlinjer för RIF-området, i de delar som rör socialförsäkringsutskottets ansvarsområde (punkterna 13–17) (prot. 2019/20:26).

Information

Under riksmötet informerade regeringen om EU-frågor vid nio sammanträden enligt följande:

- Den 24 september 2019 informerade statssekreterare Roger Mörtvik, Socialdepartementet, utskottet om det finska ordförandeskapets prioriteringar, antagande av rådsslutsatser om välfärdsekonomin, revidering av förordning 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen samt beredskapsåtgärder vid ett avtalslöst brexit. Vidare återrangerades från Epsco-rådets möten den 13–14 juni och den 8 juli 2019.
- Den 1 oktober 2019 informerade tjänstemän från Socialdepartementet om EU:s samordningsförordning 883/2004.
- Den 3 oktober 2019 informerade statssekreterare Lars Westbratt med medarbetare, Justitiedepartementet, utskottet om det gemensamma europeiska asylsystemet (CEAS), migration – lägesrapport och om Malta-konferensen den 23 september 2019. Vidare återrangerades statssekreteraren från RIF-rådets möte den 6–7 juni 2019 och från det informella RIF-mötet den 18–19 juli 2019.
- Den 5 november 2019 informerade statssekreterare Alejandro Firpo med medarbetare, Socialdepartementet, utskottet om de pågående trepartsförhandlingarna om förordning 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.
- Den 3 mars 2020 återrangerades statssekreterare Lars Westbratt, Justitiedepartementet, från RIF-rådets möte den 2–3 december 2019 och från det informella RIF-mötet den 23–24 januari 2020.
- Den 12 mars 2020 informerade justitie- och migrationsminister Morgan Johansson om situationen vid EU:s yttre gränser.
- Den 26 mars 2020 informerade Socialdepartementet skriftligen om det kroatiska ordförandeskapets prioriteringar, rådets utkast till rådsslutsatser om demografiska utmaningar, rådets utkast till rådsslutsatser om tjänster vid långvarigt vårdbehov och dess påverkan på balans mellan arbete och privatliv, prioriteringar för EU-kommissionen på det socialpolitiska området och förhandlingsläget vad gäller reviderat förslag till förordning 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

- Den 27 april 2020 informerade statssekreterare Lars Westbratt om det informella videokonferensmötet för EU:s inrikesministrar tisdagen den 28 april 2020.
- Den 7 maj 2020 informerade statsrådet Ardalan Shekarabi om regeringens genomförda, pågående och kommande arbete med anledning av coronaviruset, inklusive arbetet på EU-nivå. Vid samma utskottssammanträde informerade även justitie- och migrationsminister Morgan Johansson om regeringens genomförda, pågående och kommande arbete med anledning av coronaviruset, inklusive arbetet på EU-nivå.
- Den 4 juni 2020 informerade statssekreterare Alejandro Firpo med medarbetare, Socialdepartementet, utskottet om kommissionens förslag till reviderat arbetsprogram, informellt videomöte den 9 juni 2020 som ersätter Epsco-rådet den 11–12 juni 2020, det inkommande tyska ordförandeskapet, den europeiska planeringsterminen – sysselsättnings- och socialpolitiska delarna av landspecifika rekommendationer, förhandlingarna om förslaget till revidering av förordningarna om de sociala trygghetssystemen 883/2004 och 987/2009, förhandlingarna mellan EU och Storbritannien om en framtida relation och förslaget till revidering av de s.k. sysselsättningsriktlinjerna.

Subsidiaritetsprövningar

Utskottet gjorde ingen subsidiaritetsprövning under riksmötet 2019/20.

Uppföljnings- och utvärderingsarbetet samt forskningsfrågor

Under riksmötet har en uppföljnings- och utvärderingsgrupp bestående av ledamöterna Björn Petersson (S), Ann-Sofie Alm (M) och Jonas Andersson i Skellefteå (SD) fortsatt arbetet med uppföljningen av den s.k. gymnasielagen. Uppföljningen inleddes i juni 2019. Gruppen har vid två tillfällen redogjort för utskottet om det pågående arbetet.

Offentlig utfrågning

I januari 2020 genomfördes en utskottsgemensam offentlig utfrågning på temat psykisk hälsa i ett Agenda 2030-perspektiv. Socialutskottet, socialförsäkringsutskottet, kulturutskottet, utbildningsutskottet och arbetsmarknadsutskottet deltog.

Myndighetskontakter m.m.

I september 2019 informerade tjänstemän från Socialdepartementet om bl.a. pensionssystemet. Samma månad informerade riksrevisor Stefan Lundgren med medarbetare från Riksrevisionen om granskningsrapporterna RiR

2019:19 Jämställd sjukfrånvaro – bedöms män och kvinnor likvärdigt i sjukskrivningsprocessen? och RiR 2019:22 Mörkertal inom bostadstillägget.

I oktober 2019 informerade enhetschef och ställföreträdande generaldirektör Ola Leijon med medarbetare från Inspektionen för socialförsäkringen om rapporterna 2019:8 Försäkringskassan som part i förvaltningsdomstol – En analys av hur väl myndighetens processföring fungerar, 2019:9 Hel sjukersättning från 19 års ålder – En granskning av Försäkringskassans tillämpning efter regeländringen den 1 februari 2017.

Under november månad 2019 informerade Försäkringskassans generaldirektör Nils Öberg om det aktuella läget och myndighetens verksamhet. Under samma månad informerade även generaldirektör Mikael Ribbenvik med medarbetare, Migrationsverket, och Peter Fredriksson med medarbetare, Skolverket, om den s.k. gymnasielagen.

I december 2019 informerade generaldirektör Mikael Ribbenvik med medarbetare från Migrationsverket om det aktuella läget och myndighetens verksamhet. Under samma månad informerade dels justitie- och migrationsminister Morgan Johansson, Justitiedepartementet, om hanteringen av medborgarskapsärenden, dels statsrådet Ardalan Shekarabi, Socialdepartementet, om hanteringen av bidragsbrottsärenden.

I februari 2020 informerade statssekreterare Lars Westbratt, Justitiedepartementet, generaldirektör Mikael Ribbenvik, Migrationsverket, generaldirektör Katrin Westling Palm, Skatteverket, och generaldirektör Lena Lindgren Schelin, Datainspektionen, med anledning av ett förslag till utskottsinitiativ för lagstiftning om direktåtkomst för Migrationsverket hos andra myndigheter.

I mars 2020 informerade statssekreterare Alejandro Firpo, Socialdepartementet, om pågående arbete med anledning av det nya coronaviruset (covid-19).

I april 2020 informerade dels statsrådet Ardalan Shekarabi, Socialdepartementet, om regeringens genomförda och planerade åtgärder med anledning av det nya coronaviruset (covid-19). Under samma månad informerade generaldirektör Nils Öberg, Försäkringskassan, om genomfört, pågående och kommande arbete med anledning av covid-19. Vidare informerade även generaldirektör Daniel Barr, Pensionsmyndigheten, om covid-19:s påverkan på pensionerna.

I maj 2020 informerade riksrevisor Helena Lindberg med medarbetare från Riksrevisionen om rapporten 2020:7 Återvändandeverksamheten – resultat, kostnader och effektivitet.

I juni 2020 informerade enhetschef och ställföreträdande generaldirektör Ola Leijon med medarbetare från Inspektionen för socialförsäkringen om rapporterna 2020:3 Vad vet föräldrar om föräldrapenningen – en redovisning av nyblivna föräldrars kunskap om reglerna för föräldrapenning, 2020:4 Ökat uttag av dagar med föräldrapenning – en analys av införandet av en 4-årsgräns och uppdelning av dagar med olika ersättningsnivåer och 2020:5 Införandet av omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning – En granskning av hur För-

säkringskassan har infört två nya förmåner i sin verksamhet till personer med funktionsnedsättning.

Övrigt

- Den 6–11 januari 2020 besökte en utskottsdelegation Grekland och Spanien.
- Den 7–14 januari 2020 besökte en utskottsdelegation Tunisien och Egypten.
- Den 12 mars 2020 besökte utskottet Försäkringskassan.

BILAGA

Extra suppleanter

Den 18 mars 2020 utökades antalet suppleanter i utskottet från 31 till 320. Till extra suppleanter i utskottet valde kammaren samma dag följande personer:

Amir Adan (M), Alexandra Anstrell (M), Helena Antoni (M), Kristina Axén Olin (M), Hanif Bali (M), Lars Beckman (M), Sten Bergheden (M), Jörgen Berglund (M), Tobias Billström (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Helena Bouveng (M), Margareta Cederfelt (M), Åsa Coenraads (M), Mikael Damsgaard (M), Ida Drougge (M), Annicka Engblom (M), Karin Enström (M), Jan Ericson (M), Lotta Finstorp (M), Johan Forssell (M), Mats Green (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anders Hansson (M), Ulrika Heindorff (M), Harald Hjalmarsson (M), Lars Hjalmered (M), Johan Hultberg (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Kjell Jansson (M), Lars Jilmstad (M), Pål Jonson (M), David Josefsson (M), Ulrika Jörgensen (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Ulf Kristersson (M), Ann-Sofie Lifvenhage (M), Marlène Lund Kopparklint (M), Betty Malmberg (M), Josefin Malmqvist (M), Noria Manouchi (M), Louise Meijer (M), Marta Obminska (M), Lotta Olsson (M), Lars Püss (M), Saila Quicklund (M), Edward Riedl (M), Jessika Roswall (M), Hans Rothenberg (M), Magdalena Schröder (M), Maria Stockhaus (M), Elisabeth Svantesson (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Hans Wallmark (M), Camilla Waltersson Grönvall (M), John Weinerhall (M), Sofia Westergren (M), Cecilia Widegren (M), John Widegren (M), Niklas Wykman (M), Viktor Wärnick (M), Boriana Åberg (M), Ann-Britt Åsebol (M), Gulan Avci (L), Joar Forssell (L), Nina Lundström (L), Malin Danielsson (L), Lina Nordquist (L), Juno Blom (L), Allan Widman (L), Christer Nylander (L), Tina Acketoft (L), Robert Hannah (L), Maria Nilsson (L), Helena Gellerman (L), Arman Teimouri (L), Johan Pehrson (L), Roger Haddad (L), Alireza Akhondi (C), Daniel Bäckström (C), Fredrik Christensson (C), Magnus Ek (C), Johan Hedin (C), Ulrika Heie (C), Peter Helander (C), Ola Johansson (C), Anders W Jonsson (C), Emil Källström (C), Mikael Larsson (C), Helena Lindahl (C), Göran Lindell (C), Per Lodenius (C), Kerstin Lundgren (C), Linda Modig (C), Sofia Nilsson (C), Niels Paarup-Petersen (C), Rickard Nordin (C), Annika Qarlsson (C), Per Schöldberg (C), Lars Thomsson (C), Helena Vilhelmsson (C), Kristina Yngwe (C), Martin Ådahl (C), Anders Åkesson (C), Per Åsling (C), Adnan Dibrani (S), Alexandra Völker (S), Anders Österberg (S), Anna Vikström (S), Anna Johansson (S), Anna Wallentheim (S), Anna-Caren Säterberg (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Annelie Karlsson (S), Annika Strandhäll (S), Aylin Fazelian (S), Azadeh Rojhan Gustafsson (S), Carina Ödebrink (S), Caroline Helmersson Olsson (S), ClasGöran Carlsson (S), Daniel Andersson (S), Denis Begic (S), Elin Gustafsson (S), Elin Lundgren (S), Erik Ezelius (S), Eva Lindh (S), Fredrik Stenberg (S), Fredrik Olovsson (S), Gunilla Svantorp (S), Gunilla Carlsson

(S), Gustaf Lantz (S), Hanna Westerén (S), Hans Hoff (S), Hans Ekström (S), Helén Pettersson (S), Helene Hellmark Knutsson (S), Heléne Björklund (S), Hillevi Larsson (S), Ida Karkiainen (S), Inga-Lill Sjöblom (S), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S), Isak From (S), Jamal El-Haj (S), Jasenko Omanovic (S), Joakim Sandell (S), Joakim Järrebring (S), Johan Löfstrand (S), Johan Andersson (S), Johan Büser (S), Johanna Haraldsson (S), Jörgen Hellman (S), Kalle Olsson (S), Kenneth G Forslund (S), Kristina Nilsson (S), Laila Naraghi (S), Lars Mejern Larsson (S), Lawen Redar (S), Leif Nysmed (S), Lena Rådström Baastad (S), Linus Sköld (S), Magnus Manhammar (S), Malin Larsson (S), Maria Strömkvist (S), Markus Selin (S), Marlene Burwick (S), Mathias Tegnér (S), Mats Wiking (S), Mattias Ottosson (S), Mattias Jonsson (S), Mikael Dahlqvist (S), Monica Haider (S), Niklas Karlsson (S), Ola Möller (S), Olle Thorell (S), Patrik Björck (S), Patrik Engström (S), Patrik Lundqvist (S), Per-Arne Håkansson (S), Peter Persson (S), Petter Löberg (S), Pia Nilsson (S), Pyry Niemi (S), Sara Heikkinen Breitholtz (S), Serkan Köse (S), Sultan Kayhan (S), Teres Lindberg (S), Thomas Hammarberg (S), Tomas Kronståhl (S), Yasmine Bladelius (S), Åsa Lindestam (S), Åsa Eriksson (S), Åsa Westlund (S), Ulla Andersson (V), Lorena Delgado Varas (V), Ali Esbati (V), Hanna Gunnarsson (V), Tony Haddou (V), Jens Holm (V), Momodou Malcolm Jallow (V), Lotta Johnsson Fornarve (V), Maj Karlsson (V), Birger Lahti (V), Yasmine Posio (V), Daniel Riazat (V), Karin Rågsjö (V), Elin Segerlind (V), Jonas Sjöstedt (V), Håkan Svenneling (V), Mia Sydow Mölleby (V), Ilona Szatmari Waldau (V), Jon Thorbjörnson (V), Jessica Thunander (V), Vasiliki Tsouplaki (V), Linda Westerlund Snecker (V), Jessica Wetterling (V), Adam Marttinen (SD), Alexander Christiansson (SD), Angelica Lundberg (SD), Angelika Bengtsson (SD), Anne Oskarsson (SD), Aron Emilsson (SD), Björn Söder (SD), Bo Broman (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Caroline Nordengrip (SD), Cassandra Sundin (SD), Charlotte Quensel (SD), Christina Östberg (SD), David Lång (SD), Dennis Dioukarev (SD), Ebba Hermansson (SD), Eric Palmqvist (SD), Eric Westroth (SD), Fredrik Lindahl (SD), Henrik Vinge (SD), Jimmy Ståhl (SD), Johnny Skalin (SD), Jonas Andersson i Linköping (SD), Josef Fransson (SD), Jörgen Grubb (SD), Katja Nyberg (SD), Ludvig Aspling (SD), Magnus Persson (SD), Markus Wiechel (SD), Martin Kinnunen (SD), Matheus Enholm (SD), Mats Nordberg (SD), Mattias Bäckström Johansson (SD), Mattias Karlsson i Norrhult (SD), Michael Rubbestad (SD), Mikael Eskilandersson (SD), Mikael Strandman (SD), Monika Lövgren (SD), Oscar Sjöstedt (SD), Patrick Reslow (SD), Patrik Jönsson (SD), Per Ramhorn (SD), Per Söderlund (SD), Richard Jomshof (SD), Robert Stenkvis (SD), Roger Hedlund (SD), Roger Richthoff (SD), Runar Filper (SD), Sara Gille (SD), Staffan Eklöf (SD), Sven-Olof Sällström (SD), Thomas Morell (SD), Tobias Andersson (SD), Yasmine Eriksson (SD), Janine Alm Ericson (MP), Maria Gardfjell (MP), Amanda Palmstierna (MP), Camilla Brodin (KD), Ingemar Kihlström (KD), Larry Söder (KD), Roland Utbult (KD), Tuve Skånberg (KD), Jakob Forssmed (KD), Gudrun Brunegård (KD), Mikael Oscarsson (KD), Magnus Oscarsson (KD), Magnus Jacobsson (KD),

Cecilia Engström (KD), Acko Ankarberg Johansson (KD), Kjell-Arne Ottosson (KD), Désirée Pethrus (KD), Robert Halef (KD), Hampus Hagman (KD), Lars Adaktusson (KD).

När det gäller de extra suppleanterna i utskottet har vidare följande förändringar skett:

Kristina Yngwe (C) var ledig fr.o.m. den 7 april 2020.

Jessica Rosencrantz (M) tillkom till utskottet den 4 maj 2020.

Amir Adan (M) lämnade utskottet den 4 maj 2020.

Emma Hult (MP) tillkom till utskottet den 6 maj 2020.

Inga-Lill Sjöblom (S) lämnade utskottet den 18 maj 2020.

Sanne Lennström (S) tillkom till utskottet den 19 maj 2020.

Cecilia Engström (KD) har slutat den 31 augusti 2020.

Göran Lindell (C) lämnade utskottet den 1 september 2020.

Peter Persson (S) lämnade utskottet den 1 september 2020.

Lena Emilsson (S) tillkom till utskottet den 3 september 2020.

Inga-Lill Sjöblom (S) tillkom till utskottet den 3 september 2020.

Därtill var Stina Larsson (C) extrasuppleant i utskottet fr.o.m. den 8 april 2020 under Kristina Yngwes (C) ledighet.

